

N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 8 april 1902, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af statsbidrag för ny reglering af viss del af Åmål i följd af den staden år 1901 öfvergångna brand.

(R. A.)

Uti en den 7 sistlidne februari till Riksdagen aflåten proposition (n:o 28) har Kongl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, för ny reglering af viss del af Åmål i följd af den staden år 1901 öfvergångna brand, åt nämnda stad bevilja såsom bidrag till inlösen af mark, som erfordrades till utläggning, enligt af Kongl. Maj:t den 20 december 1901 fastställd regleringsplan, af gator, torg och andra allmänna platser samt till bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader ett understöd af tillhoppa 375,000 kronor, deraf 75,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 300,000 kronor såsom lån, att lyftas under år 1903 och, hvad lånet angår, tillgodonjutas på de vilkor, som i nämnda protokoll omförmäldes.

Af åberopade statsrådsprotokollet inhemtas följande:

Uti en till Kongl. Maj:t ställd, af magistraten i Åmål till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Elfsborgs län insänd samt af Kongl. Maj:ts befallningshafvande med skrifvelse den 14 november 1901 till Kongl. Maj:t öfverlemnad skrift hade stadsfullmäktige i nämnda stad anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition om beviljande af dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet å 100,000 kronor, dels ock ett lån å 450,000 kronor

mot lägsta möjliga ränta, 50 års afbetalningsskyldighet samt räntefrihet intill 1907 års slut, för att staden måtte komma i tillfälle att dermed bestrida kostnaderna för genomförande af ny reglering af staden i följd af den vådeld, som den 9 maj 1901 öfvergått staden.

Med förmälan att vid nämnda eldsvåda en stor del af norra och nästan hela mellersta delen af staden, tillsammans 59 gårdar, blifvit lagd i aska, hade stadsfullmäktige i förenämnda skrift anført, att omedelbart efter eldsvådan vidtagits åtgärder för ny reglering af den nedbrända staden, hvilket arbete så långt framskridit, att det af en inom staden tillsatt tomtregleringskomité med biträde af löjtnanten vid väg- och vattenbyggnadskåren H. G. Torulf uppgjorda förslaget till stadsplan godkänts af stadsfullmäktige, som gifvit i uppdrag åt sin ordförande att söka Kongl. Maj:ts fastställelse derå; och, derest en sådan fastställelse erhöles, blefve det en tvingande nödvändighet för staden att få regleringen genomförd och staden återuppbyggd så skyndsamt som möjligt. Vidare hade stadsfullmäktige anført, att enligt de förslag, som på grund af tillgängliga handlingar uppgjorts, kostnaderna för sjelfva regleringens genomförande uppginge till 553,000 kronor och för de arbeten, som stode i sammanhang med regleringen och hvilka fördelaktigast måste ske samtidigt med denna för att förekomma dubbelarbeten och deraf följande större kostnader, till 306,000 kronor eller tillsammans 859,000 kronor. Enligt tomtregleringskomiténs utredning och kostnadsförslag utgjordes de kostnader, som staden finge närmast vidkännas för regleringens genomförande, af:

i gamla stadsdelen:

inköp af jord för gator	kronor	27,000: —	
qvarterlösen	»	120,000: —	
schaktning och planering	»	8,000: —	
vatten- och afloppsledning	»	15,000: —	
stensättning och makadamisering af gator	»	60,000: —	
nybyggnad af en bro jemte reparation af två andra	»	20,000: —	
regleringskostnader, diverse	»	10,000: —	kronor 260,000: —

i nya stadsdelen:

lösen af gator och torg	kronor	45,000: —
schaktning och planering	»	28,000: —
park och plantering	»	10,000: —

Transport kronor 83,000 — kronor 260,000: —

	Transport kronor	83,000: —	kronor	260,000: —
stensättning och makadamisering	»	70,000: —		
kulvert	»	20,000: —		
vattenledning och aflopp	»	50,000: —		
expropriation af jord för kvarter	»	60,000: —		
kartläggning, diverse	»	10,000: —	»	293,000: —
				<u>Kronor 553,000: —</u>

Dertill komme kostnaden för sådana arbeten, som blefve en följd af och måste verkställas i sammanhang med regleringen dels för att kunna utföra dem afsevärdt mycket billigare, dels ock för att förekomma dubbelarbeten och deraf följande tidsutdragt, nemligen:

vattenledning (redan beslutad)	kronor	175,000: —
dränering	»	10,000: —
belysning	»	25,000: —
nytt spruthus med torn för torkning af slangar	»	10,000: —
ångspruta m. m.	»	10,000: —
nytt gymnastikhus för allmänna läroverkets behof (redan beslutadt)	»	20,000: —
omändring af skolhuset till rektorsgård (redan beslutad)	»	7,000: —
annex till folkskolehuset	»	15,000: —
förvaringshvalf för stadens arkiv och kassor	»	4,000: —
kraftöfverföring från i stadens närhet varande vattenfall med maskiner för vattenledning och belysning	»	30,000: —
		<u>Kronor 306,000: —</u>

Om några af dessa arbeten möjligen kunde något uppskjutas och staden snart nog skulle kunna få igen en del utlägg för kvarterlösen, måste dock en summa af minst 550,000 kronor beräknas för de för regleringens genomförande mest trängande behofven.

Stadsfullmäktige hade vidare anført, att redan före den timade eldsolyckan, på grund af många samverkande orsaker, stadens finansiella ställning varit mindre god, men att efter den hemska olycka, som öfvergick samhället den 9 maj 1901, många omständigheter tillstött, som förvärrade stadens läge till den grad, att stadens invånare med allra största bekymmer måste se framtiden an och icke kunde finna någon möjlighet för staden att kunna hemta sig efter olyckan, om icke staten lemnade snar och kraftig hjälp.

Såsom skäl för sådan hjälps beviljande hade stadsfullmäktige framhållit, dels att det betryckta läge, hvaruti staden, hvad dess ekonomi beträffade, be-

funne sig, vore förorsakadt, bland annat, hufvudsakligen af de stora uppoffringar, staden på 1870-talet måst vidkännas för att få största möjliga nytta af den då under byggnad varande bergslagernas jernväg, och hvilka uppoffringar staden ännu finge vidkännas i form af annuiteter på lån, dels ock att, enligt skrifvelsen bifogadt, af magistraten i staden utfärdadt intyg, de för kommunens behof uttaxerade skatter utgått under år 1891 med 6, under år 1892 med 7,16, under år 1893 med 6,20, under år 1894 med 6,75, under år 1895 med 7,50, under år 1896 med 7,27, under år 1897 med 7,25, under år 1898 med 7,25, under år 1899 med 7 och under år 1900 med 6,25 eller i medeltal per år med 6,863 gånger bevillningskronan, hvartill komme skatten till presterskapet, hvilken utdebiterades särskildt.

Vidare hade stadsfullmäktige anfört:

att af stadens 3,343 invånare omkring 1,800 personer bodde inom den reglerade stadsplanen före eldsvådan och att af dessa 815 blifvit husvillan efter densamma;

att, då den nedbrända delen af staden just inhyste den näringsidkande delen af befolkningen, denna i saknad af lämpliga lokaler vore ur stånd att i någon nämnvärd grad bidraga till skatternas utgörande;

att under tiden intill dess de afbrända tomterna hunne å nyo bebyggas, desamma icke kunde bevillningstaxeras till högre belopp än hvad som motsvarade sjelfva tomternas värde;

att de kapitalbelopp, som på grund af brandförsäkringen erhållits för nedbrända byggnader, till större delen åtgått för gäldande af skulder, som varit i fastigheterna intecknade, samt att dessa kapitalbelopp endast till ringa del kunde träffas af bevillningstaxering;

att de nedbrända husen i allmänhet varit försäkrade efter värdena på den tid, då husen uppfördes, hvilka värdena ingalunda motsvarade nutidens;

att stadens skattdragare till förhärskande del bestode af s. k. småfolk, hvilket framginge deraf att, enligt en af drätselkammaren verkställd utredning, af hela det för inkomst upptaxerade beloppet 757,715 kronor, ej mindre än 229,300 kronor utgått såsom bevillningsfritt afdrag; samt

att häraf torde framgå, att få städer i Sverige, om ens någon, haft så stora svårigheter att dragas med, som Ämål både hade och under de närmaste åren komme att få.

Såsom skäl för den begärda räntefriheten till 1907 års slut hade stadsfullmäktige anfört, att i december 1907 komme staden att hafva inbetalt ett obligationslån, hvilket nu kräfde en årlig utgift af omkring 12,600 kronor; att staden före sagda tidpunkt jemväl inbetalt två andra lån, det ena hos Venersborgs stadshypoteksförening, som årligen kräfde 1,500 kronor, och det andra det s. k. kyrkobyggnadslånet, som årligen kräfde 800 kronor, samt att så

småningom efter 1907 års slut stadens öfriga lån inbetalades, hvadan, om staden finge ett till 1907 års slut räntefritt lån, staden kunde i känslan af trygghet angående sin ekonomi och med begagnande af sina många utvecklingsmöjligheter hoppas på en normal utveckling.

Vid stadsfullmäktiges ansökning vore fogad en till stadsfullmäktige stäld skrift, deruti drätselkammaren på grund af 1900 års mantals- och taxeringslängder för staden samt i öfrigt kända förhållanden meddelat:

att taxeringsvärdet utgjorde å all fast egendom 2,979,600 kronor, å samtliga bebyggda tomter 1,899,600 kronor och å byggnaderna inom den afbrända stadsdelen 609,442 kronor;

att antalet skattskyldige personer uppgått till 869 män och 914 qvinnor eller tillsammans 1,783 personer;

att 642 skattskyldige varit beskattade för inkomst till ett sammanlagdt belopp af 757,715 kronor, deraf 638 enskilda personer för tillsammans 695,625 kronor, hvilket i medeltal utgjorde ett inkomstbelopp af 1,090 kronor för hvarje för inkomst uppskattad person;

att de bevillningsfria afdragen uppgått till 229,300 kronor;

att bevillningen till staten utgjort 6,453 kronor 43 öre samt den debiterade skatten för ecklesiastika och kommunala behof uppgått till 44,753 kronor 14 öre;

att inom den afbrända stadsdelen varit bosatta 815 personer, deribland 19 af stadens 29 handlande och 33 af dess 52 yrkesidkare; samt

att af invånarne i den nedbrunna stadsdelen inkomstskatt erlagts af 124 personer, hvilkas inkomst varit uppskattad till sammanlagdt 158,885 kronor.

Med vitsordande af de särskilda, i ansökningen omförmälda behofven och af de rörande stadens ekonomiska ställning lemnade uppgifterna hade magistraten förordat bifall till ansökningen.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade till alla delar vitsordat och instämt uti hvad stadsfullmäktige till stöd för ansökningen uppgifvit och anfördt samt för egen del derjemte erinrat, att under tiden, intill dess de afbrända tomterna hunne å nyo bebyggas, desamma uppenbarligen icke kunde bevillningstaxeras till högre belopp än som motsvarade sjelfva tomternas värde, och att de kapitalbelopp, som på grund af brandförsäkring erhållits för nedbrända byggnader, till betydande del åtgått till gäldande af skulder, som varit i fastigheterna intecknade; att dessa kapitalbelopp således endast till jemförelsevis ringa del kunde träffas af bevillningstaxering; samt att i följd deraf stadens skatteförmåga komme att i ganska väsentlig mån minskas just under den tid, då densamma mest behöfde tagas i anspråk. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade på grund häraf förordat bifall till ansökningen.

Till följd af remiss hade statskontoret uti detta ärende afgifvit utlåtande af den 12 december 1901 och dervid anført, att statskontoret, med afseende såväl å omfattningen af ifrågavarande eldsvåda, hvilken härjat 59 af stadens gårdar och gjort 815 af stadens invånare husvilla, som ock å stadens mindre gynsamma ekonomiska ställning, ansåge det oafvisligen nödvändigt, att staten bidroge, bland annat, medelst ett anslag utan återbetalningsskyldighet till de kostnader, som i anledning af eldsvådan drabbade staden för dess reglering m. m., hvilka kostnader beräknats till 553,000 kronor, hvartill komme ytterligare 306,000 kronor för uppförande af vissa allmänna byggnader samt för sådana redan före eldsvådan beslutade arbeten, hvilka nu måste i sammanhang med regleringen utföras.

Statskontoret funne sig dock ej kunna tillstyrka bifall till ansökningen i hela dess utsträckning, då detta skulle föranleda till att statsverket komme att i förevarande afseende lemna Åmål understöd med belopp, som både i och för sig och i förhållande till eldsvådans omfattning och de deraf föranledda kostnaderna komme att alltför mycket öfverstiga de statsbidrag, som under likartade omständigheter kommit andra städer till del, i hvilket afseende statskontoret erinrat, att statsverket under de senaste 15 åren i anledning af i följande städer utbrutna större eldsvådor lemnat understöd till nedannämnda belopp, nemligen:

år 1888 till Luleå — der 77 gårdar nedbrunnit och kostnaderna för omregleringen beräknats till 867,163 kronor 20 öre förutom 500,000 kronor för uppförande af nya allmänna byggnader — ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 50,000 kronor och ett lån å 100,000 kronor;

år 1889 till Umeå — der 202 gårdar nedbrunnit samt kostnaderna för den nya regleringen beräknades till 860,000 kronor och för uppförandet af nya allmänna byggnader till 750,000 kronor, till betäckande hvaraf dock funnits en tillgång af 375,000 kronor — ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 75,000 kronor och ett lån å 200,000 kronor;

samt år 1896 till Mariestad — der kostnaden för den nya regleringens genomförande beräknats till 210,000 kronor, hvartill kommit ett belopp af 60,000 kronor för uppförande af ett nytt rådhus — ett lån å 150,000 kronor, motsvarande hela det belopp, som under den närmaste tiden efter eldsvådan erfordrades till jordlösen samt togs och gators ordnande.

Härvid hade dock statskontoret ansett sig böra erinra, dels att staden Luleå ej begärt större understöd af statsmedel än som, på sätt nyss vore nämndt, beviljades staden, dels, hvad Umeå beträffade, att denna stads ekonomiska belägenhet varit jemförelsevis god, då staden vid 1888 års slut icke haft större skuld än 21,556 kronor 74 öre och de uttaxerade afgifterna för kommunens, kyrkans och skolans behof utgått med endast 3 kronor 42 öre

för bevillningskrona, dels ock, i fråga om Mariestad, att den eldsvåda, som år 1896 härjat en del af staden, icke haft så stor utsträckning som den, hvilken nu öfvergått Åmål, samt att uttaxeringen för kommunens, kyrkans och skolans behof år 1896 utgått med allenast 3 kronor 29 öre för bevillningskrona.

Då, hvad nu Åmål anginge, uttaxeringen, oberäknadt afgiften till presterskapet, för kommunens behof utgjort för år 1900 6,25 och i medeltal för de tio sistförflutna åren 6,863 gånger bevillningskronan, samt med hänsyn härtill Åmål, som vid 1899 års slut hade en skuldbörda af 243,680 kronor 69 öre, syntes ega betydligt mindre möjlighet, än Umeå och Mariestad egde, att genom utsträckt anlitande af uttaxeringen anskaffa de i anledning af branden erforderliga medel, ansåge statskontoret, att det bidrag, som kunde blifva Åmål beviljadt, borde kunna sättas högre än som medgifvits för Umeå och Mariestad; på grund hvaraf statskontoret hemställt, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att bevilja staden Åmål för nu ifrågavarande ändamål dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 75,000 kronor, dels ock ett lån å 300,000 kronor.

Efter det fullmäktige i riksgäldskontoret jemväl lemnats tillfälle att yttra sig i ärendet, hade fullmäktige uti skrifvelse den 27 december 1901 erinrat derom att, då 1896 års Riksdag i följd af den Mariestad föregående år öfvergångna brand beviljade sistnämnda stad ett tomtregleringslån att under år 1897 lyftas i riksgäldskontoret, för detta lån stadgats följande vilkor:

att stadsfullmäktige skulle i stadens namn och på dess vägnar för lånsumman afgifva sin till riksgäldskontoret eller order ställda skuldförbindelse, innefattande de för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

att hvad af lånet icke blifvit hos riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1897 icke finge derefter utbekommas;

att lånebeloppet finge utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1900 års slut, hvarefter och intill dess lånet blifvit till fulla godtgjort, 4 $\frac{6}{10}$ procent å dess ursprungliga belopp borde till riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter 3 $\frac{6}{10}$ för hundra å det oguldna kapitalet först skulle beräknas och afgå samt öfverskottet utgöra kapitalafbetalning; samt

att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda annuitet borde vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas 4 $\frac{1}{2}$ procent ränta från förfallodagen.

På grund af de upplysningar stadsfullmäktige i Åmål lemnat om stadens nuvarande lån, af hvilka ett med en årlig utgift af omkring 12,600 kronor skulle slutbetalas i december 1907, syntes det fullmäktige vara för staden mycket önskvärdt att få till och med nämnda år åtnjuta frihet från ränta och kapitalafbetalning å det lån, som i anledning af ifrågavarande ansökning

kunde varda af statsmedel beviljad; och funne sig fullmäktige därför hafva skäl att beträffande det ifrågasatta lånet förorda en bestämmelse af nu angifvet innehåll. Då emellertid vid detta förhållande räntefriheten skulle omfatta något längre tid än den, som i sådant hänseende medgifvits såväl för ofvan omförmälda lån till Mariestad som ock för andra af liknande anledning förut beviljade tomtregleringslån, ansåge sig fullmäktige icke kunna i förevarande fall tillstyrka lägre räntefot än 4 procent, och syntes dervid annuiteten lämpligen böra utgå med 5 procent af ursprungliga lånebeloppet, hvarigenom lånet skulle komma att slutbetales på en tid af 41 år, räknad från och med det år, då amorteringen toge sin början. I öfrigt ansåge fullmäktige villkoren för det ifrågasatta lånet till staden Åmål böra blifva öfverensstämmande med dem, som, enligt hvad ofvan meddelats, stadgats för det åt Mariestad beviljade lånet; och hvad särskildt anginge den ränta, som skulle beräknas å uteblifven annuitetsinbetalning, syntes densamma i detta fall, likasom för lånet till Mariestad blifvit föreskrifvet, böra bestämmas till $4\frac{1}{2}$ procent för år.

Enligt hvad föredragande departementschefen härefter upplyst, hade Kongl. Maj:t, på särskild framställning af stadsfullmäktige i Åmål, genom bref den 20 december 1901 fastställt regleringsplan för den del af staden Åmål, som den 9 maj 1901 afbrunnit jemte delar af vestra och norra Grunds områden, sådan samma plan finnes åskådliggjord medelst en af löjtnanten Torulf år 1901 upprättad karta med tillhörande beskrifning, utom såvidt anginge den å kartan jemväl angifna tomtindelningen, hvilken fråga icke utgjorde föremål för Kongl. Maj:ts omedelbara pröfning; och hade Kongl. Maj:t jemväl genom samma bref på det sätt bifallit en af stadsfullmäktige i sammanhang med nyssnämnda framställning gjord anhållan om rätt till expropriation af mark för nämnda regleringsplans genomförande, att staden Åmål berättigades att i den ordning, gällande författning om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadgade, till sig lösa, att genast tillträdas, den enskild man, menighet eller inrättning tillhörig mark, som till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser enligt omförmälda planen erfordrades.

Af den utaf stadsfullmäktige i framställningen förebragta, af såväl magistraten i Åmål som Kongl. Maj:ts befallningshafvande vitsordade utredning rörande omfattningen af den vådeld, som öfvergått staden, samt angående stadens nuvarande ekonomiska ställning äfvensom de kostnader, som kräfdes för ny reglering af staden, ansåge departementschefen framgå, att det för staden vore ett oafvisligt behof, att understöd från det allmännas sida komme staden till del för bestridande af kostnaderna för genomförande af den genom berörda kongl. bref fastställda regleringsplan. Vid jämförelse mellan de för-

hållanden, som af stadsfullmäktige till stöd för framställningen åberopats, och de omständigheter, som, på sätt statskontoret erinrat, förelegat i anförda likartade fall, då tillförene understöd af statsmedel för enahanda ändamål beviljats andra städer, funne departementschefen dock icke anledning förorda, att understöd nu utginge med de belopp, som stadsfullmäktige ifrågasatt, utan ansåge han sig, i betraktande af de skäl, som statskontoret anført, böra, i enlighet med dess hemställan, tillstyrka understöds beviljande åt staden Åmål till ett sammanlagdt belopp af 375,000 kronor, deraf 75,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 300,000 kronor såsom lån. Mot hvad fullmäktige i riksgäldskontoret hemställt beträffande villkoren för lånets åtnjutande hade departementschefen intet att erinra.

Departementschefen har därför tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att åt staden Åmål bevilja de statsbidrag, som i den kongl. propositionen finnas angifna, hvarvid departementschefen ansett, att för tillgodonjutande af lånet borde stadgas följande villkor, hvilka ock åberopats i propositionen, nemligen:

1:o) att stadsfullmäktige i stadens namn och på dess vägnar för lånesumman afgifva sin till riksgäldskontoret eller order ställda skuldförbindelse, innefattande de för lånets användande och återbetalning stadgade villkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1903 icke får derefter utbekommas;

3:o) att lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1907 års slut, hvarefter, och intill dess lånet blifvit till fulla godtgjort, 5 procent å dess ursprungliga belopp bör till riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter 4 för hundra å det oguldna kapitalet först skall beräknas och afgå samt öfverskottet utgöra kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas 4 $\frac{1}{2}$ procent ränta från förfallodagen.

Lika med Kongl. Maj:t finner utskottet det vara billigt, att staten lemnar staden Åmål understöd för den af omförmälda brand förorsakade tomtregleringen och dermed gemenskap egande åtgärders genomförande. Sådant understöd synes så mycket mindre böra förvägras, som vid föregående liknande tillfällen andra städer fått åtnjuta bidrag af allmänna medel till lättande af den börda, som drabbat dem genom större eldsvådor. Med hänsyn ej mindre till de kostnader, som krävas för ny reglering af staden Åmål, än äfven till stadens svaga ekonomiska ställning har utskottet ej något att erinra mot de belopp, hvarmed staden enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle understödjas dels i form af anslag utan återbetalningsskyldig-

het, dels ock såsom lån. Beträffande villkoren för lånet har utskottet velat fästa uppmärksamheten vid den stora lindring, som skulle beredas staden genom åtnjutande, på sätt nu föreslagits, af frihet från ränta och amortering under de fem första åren af lånets löpetid. I anledning häraf komme, oakadt efter berörda frihetsår beräknas ränta efter 4 procent, den effektiva räntan å lånet att belöpa sig till föga mer än 3 procent. Då emellertid äfven förut tomtregleringslån beviljats på i det hela lika förmånliga vilkor — så är särskildt förhållandet med det till Mariestad år 1896 anvisade lånet — anser sig utskottet i betraktande af staden Åmåls betryckta läge icke böra afstyrka den ifrågasatta räntefriheten å lånet eller eljest föreslå någon skärpning i de för dess åtnjutande föreslagna villkoren.

I öfverensstämmelse med förut i liknande fall följda grundsatser torde anslaget i fråga böra uppföras på extra stat under sjetten hufvudtiteln, och lånet anvisas till utgående från riksgäldskontoret. Om sättet för riksgäldskontorets godtgörande för berörda utgift förbehåller sig utskottet att framdeles inkomma med förslag.

På grund af hvad ofvan anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevärande proposition, må, för ny reglering af viss del af Åmål i följd af den staden år 1901 öfvergångna brand, åt nämnda stad bevilja såsom bidrag till inlösen af mark, som erfordras till utläggning, enligt af Kongl. Maj:t den 20 december 1901 fastställd regleringsplan, af gator, torg och andra allmänna platser samt till bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 75,000 kronor, dels ock ett lån å 300,000 kronor, att lyftas under år 1903, anslaget i statskontoret och lånet i riksgäldskontoret, mot vilkor i afseende å lånet:

1:o) att stadsfullmäktige i stadens namn och på dess vägnar för lånesumman afgifva sin till riksgäldskontoret eller order ställda skuldförbindelse, innefattande de för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1903 icke får derefter utbe-
kommas;

3:o) att lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1907 års slut, hvarefter, och intill dess lånet blifvit till fulla godtgjort, 5 procent å dess

ursprungliga belopp bör till riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter 4 för hundra å det oguldna kapitalet först skall beräknas och afgå samt öfverskottet utgöra kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas $4\frac{1}{2}$ procent ränta från förfallodagen.

Stockholm den 8 april 1902.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
